NORA Gebruikersraad

Laatste ontwikkelingen Kernwaarden, Doelen en Architectuur Principes

Werkgroep NORA APs

16 september 2021

Robert van Wessel

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Agenda

- Kleine wijziging bij Kernwaarden
- Aanpak APs
  - Criteria om te komen tot een complete en actuele set NORA APs
  - Nieuwe APs en vervallen APs
  - Stand van zaken
- Voorstel openbare review

APs fase 2 gestart januari 2021

Werkgroepsamenstelling Q3 2021:

Naam	Organisatie	Opmerking
Athena Wijsman	ICTU	notulist
Laurens Groenewegen	GGD Amsterdam	
Marco Deterink	DNB	
Peter Visser	BZK	
Ralph Barten	SVB	
Robert van Wessel	ICTU	voorzitter
Steven Ham	Nationaal Archief	

- In de periode 9 juni – 15 september zeer goede voortgang geboekt.
- Belangrijke knopen doorgehakt t.a.v. principes en implicaties.

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

NORA Kernwaarden (oud)
Met 20 onderliggende NORA Doelen

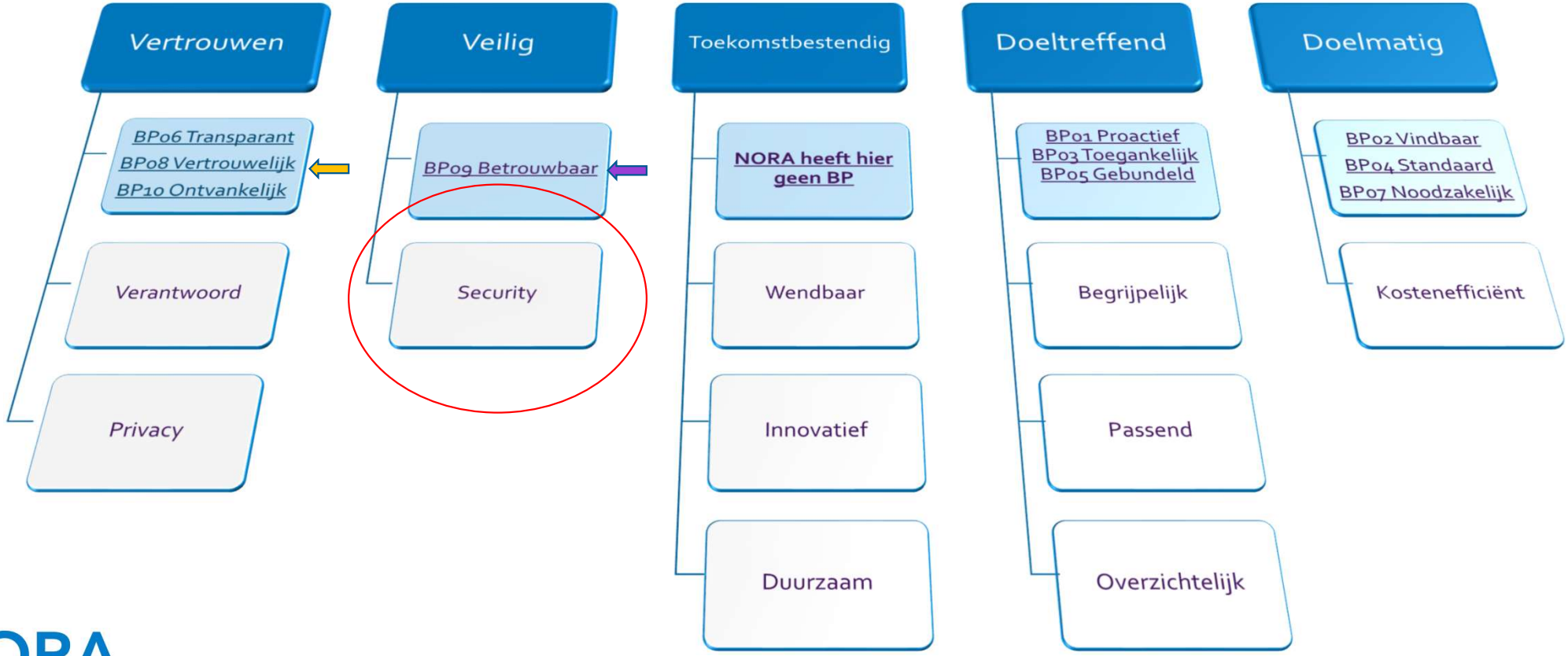

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

https://www.noraonline.nl/wiki/Kernwaarden_van_dienstverlening

NORA Kernwaarden (nieuw)
Met 21 onderliggende NORA Doelen

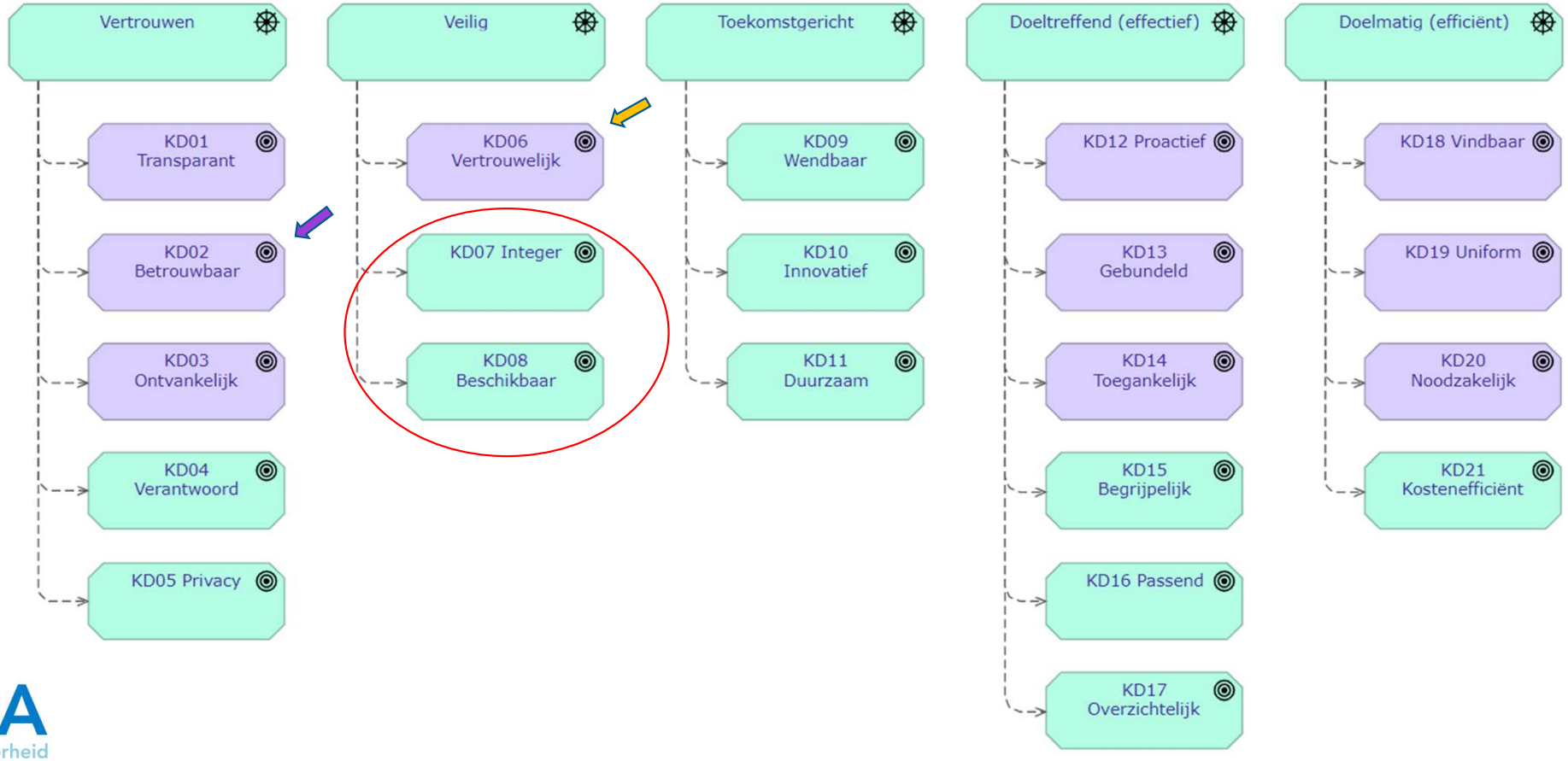

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Voorbeeld : Transitie BP naar NORA Doel

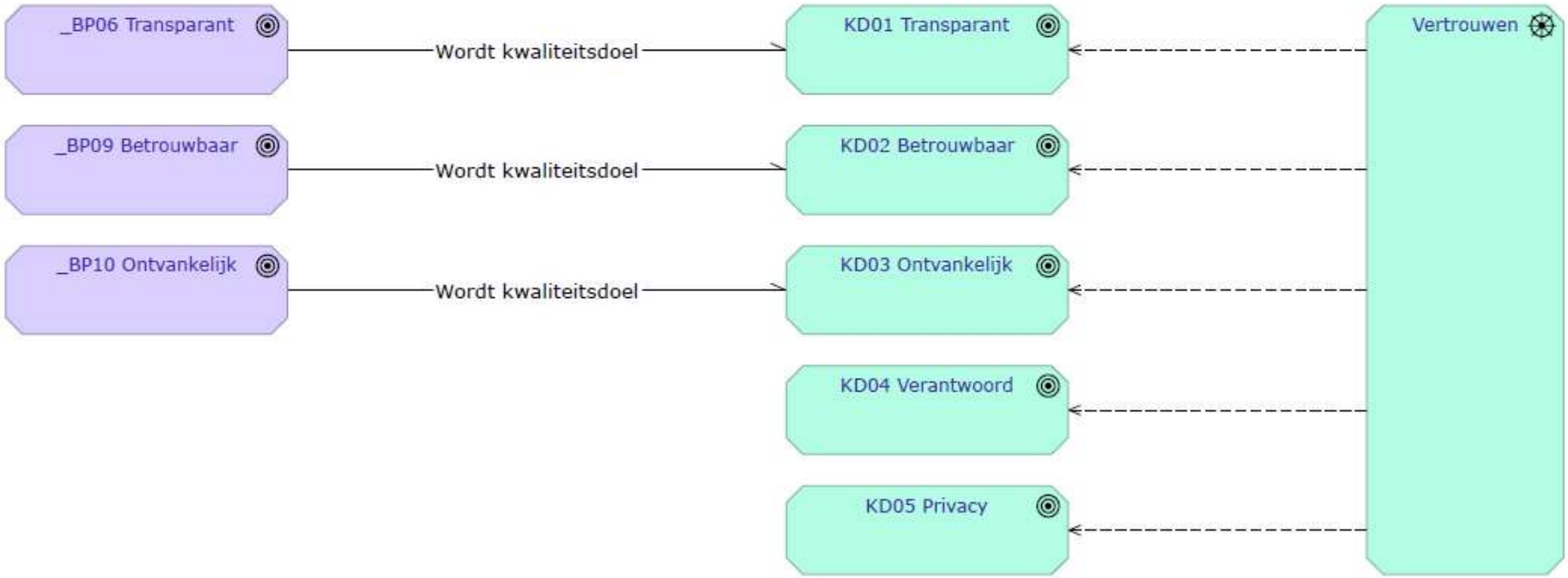

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Welke criteria hanteren om te komen tot een actuele en complete set NORA architectuurprincipes?

- Uitgangspunt: een **richtinggevende uitspraak** (normatief) die de architect ondersteunt om overheidsdiensten in samenhang te ontwerpen en te realiseren, zodat deze maximaal bijdragen aan het realiseren van kwaliteitsdoelen.
  - De *actualisering van NORA doelen* voortkomend uit NORA kernwaarden zijn daarom een bron geweest voor het definiëren van nieuwe APs.
  - We hebben in totaal *12 beleidsdocumenten* meegenomen bij de formulering van de NORA Doelen.

- **Geeft sturing** aan het samenhangende ontwerp van (keten)diensten van de overheid naar burgers en bedrijven.
  1. Is actueel en relevant en geeft daadwerkelijk sturing daar waar het *NU nodig* is. Het bevat een uitdaging.
  2. Heeft een duidelijke motivatie: de bijdrage aan een *kwaliteitsdoel*.
  3. Heeft *concreet verwoorde implicaties* voor het ontwerp en realisatie van de dienst op één of meerdere architectuurlagen (5-laags model).
  - Een AP die geen of in mindere mate richting geeft , weglaten of opnemen in de omschrijving, als implicatie, onderbrengen bij andere AP, etc.
  - Richtinggevende uitspraken die sowieso gevolgd moeten worden, nemen we daarom niet op als AP (bv. "De dienst voldoet aan Wet- en Regelgeving").

- Een AP is <u>geen</u> voorschrift of richtlijn om een concrete dient / product te ontwerpen, of een standaard te gebruiken.
  - Een AP is dus abstract verwoord, de onderliggende implicaties zijn concreter.
  - Het HOE komt dus terug in de architecturen van de organisaties die NORA toepassen.

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Voorbeeld: van huidige APs naar nieuwe APs

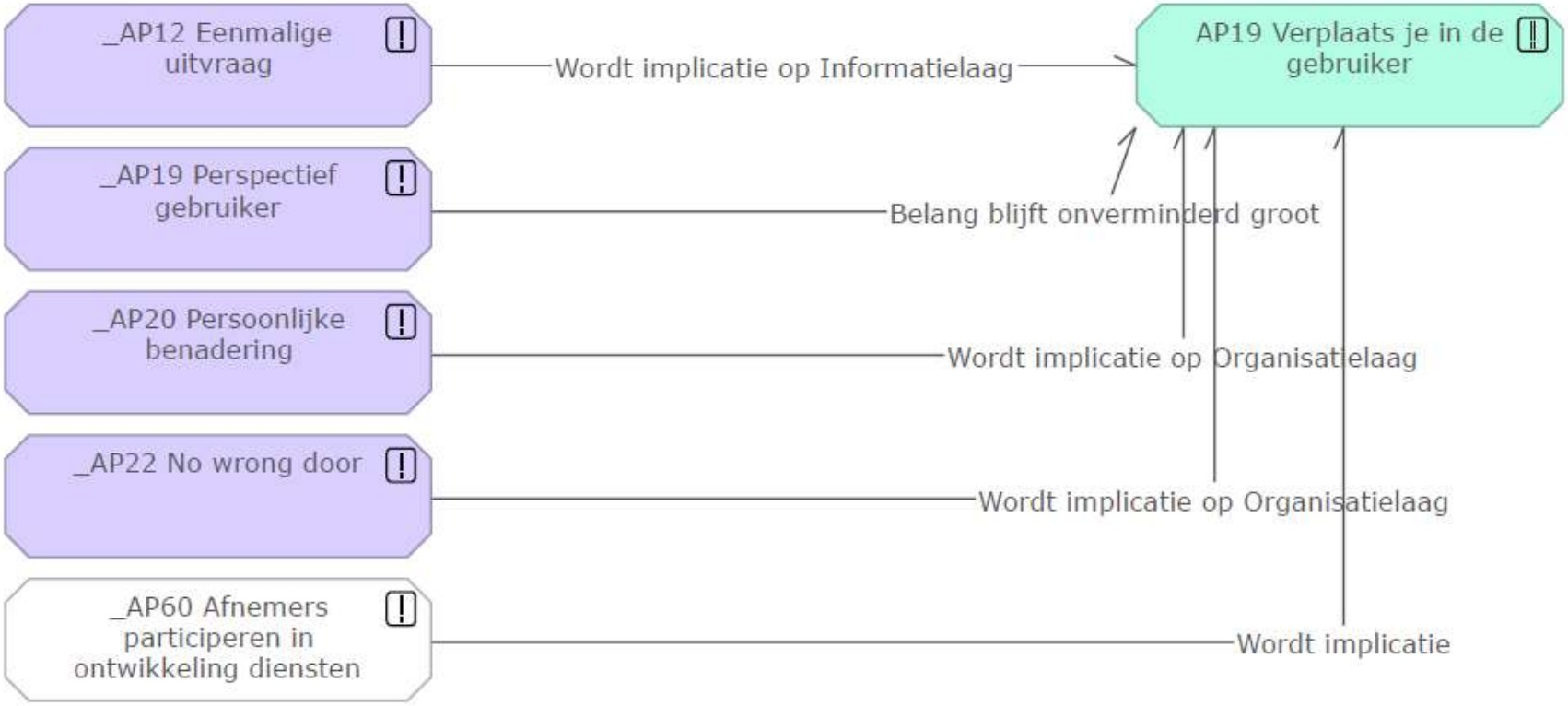

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Voorstellen m.b.t. APs
Status juni 2021

Voorstel te laten vervallen APs:

AP03 (Diensten vullen elkaar aan) - Implicatie van AP04

AP10 (Aanvullend kanaal) - Combineren met AP09

AP18 (Ruimtelijke informatie via locatie) - Implicatie van AP21

AP23 (Automatische dienstverlening) - Implicatie van AP24

Mogelijke #14 aanvullende APs:

AP45	Houd het simpel
AP46	Duurzame toegankelijkheid
AP47	Schaalbaarheid
AP48	Wees Lean
AP50	Risico georiënteerd
AP51	Neem security en privacy mee vanaf het ontwerp
AP52	Defense in depth
AP53	Usability and manageability
AP54	Simplicity
AP55	Enforced policy
AP56	Desing for malice
AP58	Overheidsgegevens zijn beschikbaar als open data
AP59	Benut data optimaal
AP60	Afnemers participeren in ontwikkeling diensten

Resultaat werkgroep: Nu 22 APs waarvan *5* nieuwe

AP01	Ontwikkel voor hergebruik
AP02	Ontkoppel met diensten
AP05	Beschrijf de dienst nauwkeurig
AP06	Standaardiseer
AP11	Gelijkwaardig resultaat ongeacht kanaal
AP13	Informeer bij de bron
AP15	Doelbinding
AP17	Beschrijf informatie-objecten systematisch
AP19	Verplaats je in de gebruiker
AP21	Bundel diensten
AP24	Proactief aanbieden
AP25	Informeer over de dienst
AP31	Stuur cyclisch op kwaliteit
AP41	Beschikbaarheid
AP42	Integriteit
AP43	Vertrouwelijkheid
AP44	Controleerbaarheid
AP45	Voorkom onnodige complexiteit
AP47	Maak voorzieningen schaalbaar
AP52	Defense in depth
AP53	Onderhoudbaarheid
AP56	Voorkom misbruik in het ontwerp (Design for malice)

Er zijn 21 NORA kwaliteitsdoelen

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

17 vervallen APs

De meeste zijn ondergebracht als implicaties van de nieuwe APs

AP03	Diensten vullen elkaar aan
AP04	Positioneer de dienst
AP07	Landelijke bouwstenen
AP08	Open standaarden
AP09	Bedien verschillende kanalen en lever gelijkwaardig uitkomst
AP10	Aanvullend kanaal
AP12	Vraag maar één keer
AP14	Rapporteer aan de bronhouder
AP18	AP18 Ruimtelijke informatie via locatie
AP20	Persoonlijke benadering
AP22	Verwijs door
AP23	Automatische dienstverlening
AP26	Geef inzage
AP27	Een verantwoordelijke organisatie
AP28	Afspraken vastgelegd
AP29	De dienstverlener voldoet aan de norm
AP30	Verantwoordelijkheid

Actuele status

- Beschrijving van de APs
  - Alles nu vastgelegd in Archimate als bron voor onze werkgroep.
  - Puntjes op de 'i' zetten: Titel - Stelling – Rationale.
  - Nog niet volledig uitgewerkt: *Implicaties per architectuurlaag.*
  - Nog bespreking gepland voor AP41..44.

- 8 oktober bijeenkomst werkgroep NORA APs
  - Bespreken nog openstaande zaken
  - Documentatie voor openbare review

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Voorstel

- Openbare review van Kernwaarden-Doelen-APs, m.u.v. implicaties per architecuurlaag
  - Ook later geen 2de ronde openbare review implicaties op NORA niveau.
  - Implicaties worden specifiek gemaakt door de organisaties zelf (cf. DNB en SVB)
  - Snellere feedback van de NORA community.

- Openbare review in de periode eind oktober – begin december 2021
  - Oplegnota + toelichting op wijziging (argumentatie kernwaarden, doelen en vervallen/nieuwe APs).
  - Review op noraonline.
  - Parallel hieraan aanvullen van implicaties per architectuurlaag door werkgroep.

- December 2021 t/m maart 2022.
  - Verwerken van het commentaar van de openbare review
  - Publiceren teksten op noraonline.nl
  - Kennisoverdracht.

NORA
Nederlandse Overheid
Referentie Architectuur

Gevraagd besluit

- Start openbare review
  - Kernwaarden-Doelen-APs, onder uitvraag van implicaties van APs.
  - Periode: eind oktober – begin december 2021

Q&A